

Ewa Olszowy

"Biblioteka w Służbie Człowieka i Książki" : konferencja zorganizowana przez Bibliotekę Teologiczną Uniwersytetu Śląskiego, Bibliotekę Śląską w Katowicach, Federację Bibliotek Kościelnych FIDES oraz..

Fides: Biuletyn Bibliotek Kościelnych 2 (39), 245-248

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

EWA OLSZOWY¹

BIBLIOTEKARZE W SŁUŻBIE CZŁOWIEKA I KSIĄŻKI

**Konferencja zorganizowana przez Bibliotekę
Teologiczną Uniwersytetu Śląskiego, Bibliotekę Śląską
w Katowicach, Federację Bibliotek Kościelnych FIDES
oraz Sekcję Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia
Bibliotekarzy Polskich w ramach XXXI Forum
Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia
Bibliotekarzy Polskich w Katowicach
(Katowice, 17 maja 2014 roku)**

„Rozwinęło się w Kościele polskim duszpasterstwo specjalistyczne i zawodowe. Niejeden człowiek umocnił się dzięki temu w wierze oraz odnalazł środowisko, które żyje naprawdę wiarą; niejeden mógł dzięki temu włączyć się w jakieś wspólne myślenie i działanie w duchu chrześcijańskim, to znaczy w myślenie i działanie przeniknięte wiarą i modlitwą”². Przykładem tego rodzaju środowiska ludzi świeckich, zrzeszonych ze względu na wykonywany zawód, jest Duszpasterstwo Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej, które w bieżącym roku obchodzi piętnastolecie swojego istnienia. Z tej okazji 17 maja 2014 roku na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu

¹ Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

² Jan Paweł II, *Homilia w czasie liturgii słowa skierowana do przedstawicieli laikatu* (Olsztyn, 6 czerwca 1991 roku), w: tenże, *Dzieła zebrane*, t. 9: *Homilie i przemówienia z pielgrzymek – Europa*, cz. 1: *Polska*, Kraków 2008, s. 519.

Śląskiego w Katowicach odbyła się konferencja: *Bibliotekarze w służbie człowieka i książki*. Spotkanie zostało zorganizowane przez Bibliotekę Teologiczną UŚ, Bibliotekę Śląską w Katowicach, Federację Bibliotek Kościelnych FIDES oraz Sekcję Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w ramach XXXI Forum Sekcji Bibliotek Szkół Wyższych SBP w Katowicach.

Uczestników powitała Bogumiła Warząchowska (Biblioteka Teologiczna), a spotkanie otworzył ks. dr hab. Antoni Bartoszek, dziekan Wydziału Teologicznego UŚ, który podkreślił, że biblioteka jest dla uczelni miejscem kluczowym. Jako kolejna głos zabrała Małgorzata Waga (Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach). Nawiązując do tytułu konferencji, przypomniała, że służba człowiekowi i książce pełniona przez bibliotekarzy trwa od zarania dziejów, jednak podlega przeobrażeniom, ponieważ zmienił się użytkownik oraz możliwości technologiczne i architektoniczne księżnic, czego przykładem jest nowoczesny budynek CINiBA, do zwiedzenia którego zostali zaproszeni wszyscy przybyli goście.

Następnie rozpoczęły się obrady moderowane przez Bożenę Szczykałę (Biblioteka Śląska), koordynatora Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej.

Pierwsze wystąpienie, zatytułowane *Zjawisko pielgrzymek na Śląsku w ujęciu historycznym i pastoralnym*, wygłosił ks. Jan Górecki (Wydział Teologiczny UŚ). Prelegent przybliżył zgromadzonym historię miejsc kultu, do których od wieków pielgrzymują Ślązacy, takich jak Piekary Śląskie, Jasna Góra, Góra św. Anny, Wambierzyce, Kalwaria Zebrzydowska. Wskazał motywacje pielgrzymowania, towarzyszące im przeżycia oraz ich życiowe owoce. Podkreślił również zmiany towarzyszące temu zjawisku, a wśród nich fakt, że obchody kalwaryjskie były w przeszłości prowadzone przez księży zakonnych, dzięki czemu pątnik miał możliwości spotkania się z duchowością zakonną, obecnie zaś działania takie podejmuje jedynie księża diecezjalni. Podsumowując, stwierdził, że zjawisko pielgrzymek jest bardzo potrzebne, gdyż człowiek jest pielgrzymem zdążającym do domu Ojca, w filozofii nadziei Gabriela Marcela zwanym *homo viator*.

Następnie duszpasterz bibliotekarzy archidiecezji katowickiej, ks. Henryk Olszar (Wydział Teologiczny UŚ), omówił temat: *Współczesne duszpasterstwo specjalistyczne w archidiecezji katowickiej*.

Wykazał, że na jej terenie działa duszpasterstwo służby liturgicznej, stanowe i specjalistyczne, a mieszkańcy należą do dziewiętnastu katolickich ruchów i wspólnot modlitewnych oraz biorą udział w osiemnastu stowarzyszeniach religijnych. Ks. H. Olszar przypominał okoliczności powołania i historię działalności duszpasterstwa bibliotekarzy w jego piętnastoletniej historii funkcjonowania. Wspólnota bibliotekarzy, obejmująca pracowników bibliotek akademickich, publicznych, pedagogicznych i szkolnych, organizuje różnego rodzaju przedsięwzięcia, takie jak spotkania opłatkowe, pielgrzymki na Jasną Górę oraz do miejsc związanych z patronem bibliotekarzy św. Wawrzyńcem, udział w drodze krzyżowej w Wielkim Poście i zwiedzanie bibliotek. Podejmowane działania sprzyjają konsolidacji środowiska bibliotekarskiego i doskonaleniu pracy.

Z kolei Leonard Ogierman (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ w Katowicach) podjął temat: *Ochrona kościelnych dóbr kultury. Renowacja i konserwacja na przykładzie wybranych księgozbiorów*. Na wstępie przypominał, że kolekcje starodruków w Polsce są w większości pochodzenia kościelnego, a zasoby bibliotek kościelnych i klasztornych należą do najstarszych i najbogatszych. Zainteresowanie nimi uwidoczniło się po 1950 roku, kiedy założono Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych oraz rozpoczęto wydawanie czasopisma „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”. W piśmiennictwie naukowym najczęściej podejmowane jest zagadnienie zasobów klasztornych. Na przykładzie Biblioteki Ojców Paulinów na Skałce w Krakowie prelegent przedstawił zakres prac renowacyjnych i konserwatorskich w zespole muzealno-bibliotecznym. Podkreślił, że jest to jedyna biblioteka klasztorna w Polsce zrekonstruowana całkowicie wedle wzorca barokowego. Dzięki bogatej dokumentacji fotograficznej zaprezentował obiekty poddane konserwacji, w tym najstarszy skałeczny inkunabuł *Rationale divinatorum officiorum* autorstwa biskupa Wilhelma Duranta (ok. 1464 roku) oraz *Atlas świata* wydany w amsterdamskiej oficynie Gerarda Mercatora w 1592 roku.

Tematykę zbiorów kościelnych kontynuowała Weronika Pawłowicz (Biblioteka Śląska w Katowicach). W wystąpieniu zatytułowanym *Dziedzictwo kulturowe Kościoła w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej* referentka omówiła powstanie i rozwój biblioteki oraz scharakteryzowała jej ponad dziewięćdziesięcioczytelnicki zasób. Kolejno

skupiła się na przedstawieniu wydawnictw, w których poruszono sprawy religii i Kościoła. Licząca ponad 7 tys. kolekcja obejmuje dokumenty różnego rodzaju: rozmaite wydania Biblii, księgi liturgiczne, w tym mszały, brewiarze, modlitewniki. Jednym z najbardziej interesujących przykładów tej ostatniej grupy jest XV-wieczny modlitewnik księżnej Elżbiety Lukrecji. Licznie reprezentowane są katechizmy, które – jak zaznaczyła W. Pawłowicz – pochodzą z różnych bibliotek uczestniczących w tworzeniu Śląskiej Biblioteki Cyfrowej, dzięki czemu możliwe jest porównanie katechizmów powstałych na różnych terenach. Bogatym źródłem informacji są ponadto czasopisma i kalendarze, jak również prace z zakresu historii Kościoła, w tym historii Kościoła na Śląsku, oraz bardzo cenne wydawnictwa pamiątkowe dokumentujące jubileusze kościelne. Dodatkowo wśród umieszczanych w bibliotece zasobów znajdują się dokumenty dotyczące innych wyznań chrześcijańskich, przez co upowszechniane jest dziedzictwo kulturowe różnych Kościołów.

W końcowej części spotkania zaprezentowano publikację *Duszpasterstwo bibliotekarzy w służbie człowieka i książki*, opracowaną przez Jana Malickiego, ks. H. Olszara i B. Warząchowską. W promocji publikacji wzięli udział: ks. H. Olszar, B. Warząchowska oraz ks. Maciej Kwiecień (duszpasterz bibliotekarzy archidiecezji gdańskiej). Uczestnikom konferencji przybliżono okazję powstania książki, jakim było piętnastolecie powołania przez arcybiskupa katowickiego Damiana Zimonia Duszpasterstwa Bibliotekarzy Archidiecezji Katowickiej. Przedstawiono zgromadzony w niej materiał, na który składają się dokumenty oraz opracowania dotyczące duszpasterstwa bibliotekarzy. Na zakończenie konferencji każda z osób w niej uczestniczących otrzymała pamiątkowy egzemplarz wydawnictwa.

Po prezentacji oraz poczęstunku uczestnicy spotkania mieli możliwość zwiedzenia Centrum Informacji Naukowej i Bibliotekę Akademicką oraz uczestniczenia w tzw. Nocy Muzeów.

Konferencja, która zgromadziła gości nie tylko z regionu, ale i całego kraju, stanowiła przykład znaczącej aktywności oraz integracji środowiska bibliotekarzy oraz dowód na to, że stanowią oni silną grupę społeczno-zawodową, a organizowane spotkania mają wieloraki charakter, również naukowy.